

pomagjarili, pač pa Magjari v judovski mauhe še globljeje zagazili. Minister Tisza še vedno išče bana za Hrvatsko; a Hrvatje so zadovoljni s tem, kako general Ramberg vladari in čakajo mirno tega, kar ima priti, dobro vedo, da jihova pravična reč zmaga. Sava je niže Siska predrila jez in vsa Posavina je poplavljen. V oseške in požegovačke županiji oklicali so zaradi tolovajstev hitri sod.

Vnanje države. Da je prusko-nemški cesarjevič odpotoval na Špansko, to Francoze močno jezi; a zviti Italijani so se v Genovi cesarjeviču precej debelo prilizovali. Od papeža zahteva Bismark, naj bi izgnanje nadškofov Melhersa in Ledohovskega priznal, tega pa Leon XIII. ne stori. — Ruskega carja brat Aleksej snubi staršo hčer grofa Pariškega, sedaj pravega dediča kraljevske krone francoske; to kaže, da se Rusi nameravajo s Francozi zvezati, ako namesto omahljive republike stopi staro krepko kraljestvo. — Ruski minister Giers je obiskal Bismarka, ta mu je do železnice proti šel in ljudje, ki so takrat Bismarka videli, pravijo, da se je močno postaral in oslabil. — Srbski kralj Milan je upornike premagal pa da sedaj grozovito soditi in ljudi streljati, v Zajčaru bili so 3 ustreljeni, med njimi pop Miloje. — Bolgari in Rusi so se porazumeli; knez izvoli vojniškega ministra z dovoljenjem ruskega carja in ruski oficirji ostanejo tri leta v Bolgariji, pa morajo knezu in bolgarskim postavam pokoravati se. — Kitajci in Francozi so se bržčas v Tonkingu že zgrabili, kajti odjenjati neče nobeden od svojih tirjatev.

Za poduk in kratek čas.

Slovenski kmet 1000 let pod nemškim gošpodstvom.

Rustica gens, optima flens, pessima ridens.
Najbolji je kmet, če se solzi, najhujši, če se smeji.

Pregovor nemških grajščakov 16. veka.

1. Nedavno so Slovence šteli ter jih našli 1,300.000, na Štajerskem okolo 400.000. Čudo veliko. Više od 1200 let se nas spominja ne domača, ampak tuja zgodovina pa nam ne poroča nič veselega. Ovi dolgi dolgi čas je kar strašna zima, grozna veriga samih nezgod, nesreč, duševnega in gmotnega propada, narodnega pogina, brezčasne smrti. Doma ne sloga, razprtje, slabost in izdajstvo zraven kuge, pomora, lakote, ognja, povodnji, od zunaj pa strahovito nasilstvo neizprosljivih sovražnikov. Res čudo veliko, da nas še niso iztrebili in uničili: divji Huni, Obri, pesoglavci, sosadni Nemci, zviti Italijani, oholi Madjari, grdi Mogoli, grozni Turki pa drzni nemčurji in brezsrčni nemškutarji izdajalci.

Vkljub tolikim nezgodam še živimo in se iz grobov dvigamo k novemu narodnemu življenju, k zopetnemu gmotnemu in duševnemu napredovanju na narodnej podlagi. Kdo je toraj pri nas tisti močni studenec, ki ga niti 1200-letna suša ni izsahnila? Kdo je tisto drevo, ki ga tisočletne uime niso ugonobile? Kdo tisto zlato, ki pod vekovitim kladivom ni preminelo, ampak čedalje finiše raztezalo se? Morebiti narodno slovensko plemstvo? Tega sploh nismo imeli v pravem pomenu. Imenitnejše in imoviteje rodbine pa nam je uže davno sovražni meč pozobal ali mogočno tujstvo izvabilo in potujčilo. Morebiti narodna duhovščina? Te še pred kratkim ni bilo. Narodno učiteljstvo, meščanstvo? Smo še le ob začetku. Dragoceno, nevkončljivo zlato, neumorno drevo, nevsahljivi studenec slovenskemu narodu je le — pohlevni oratar, slovenski kmet. Ko je drugo uže vse palo, on je se držal; ko je drugod narodna smrt vse pomorila, v njem je še tlela iskrica življenja, in ko je drugo vse bilo izcerpljeno, izropano in potrto, on je še hranil v sebi zakladov, življenja in močij za novo narodno življenje. Nemila 1000letna osoda slovenskega kmeta je za oni čas edina zgodovina Slovencev.

Selitev narodov vrši se od nekdaj in še sedaj ni dokončana. V prazgodovinski dobi preselili so se iz Azije v Evropo najprvje Kelti, Latinci, Grki, Germani ali Nemci in Slovani. To seljevanje vršilo se je od izhoda proti zapadu. Nekaj stotin let pred Kristusom pa so narodi začeli rivati proti izhodu, na kar so zopet od jutrovih krajev pritiskavali proti zahodu Huni, Obri, Mongoli pa Turki. No, in sedaj tišči Nemci na izhod. Med takim seljevanjem in vojskovanjem narodov prišli so Slovani globoko v Evropo, naprej mi Slovenci. Nekateri slovenskih rodbin naselile so se daleč po celem Štajerskem, Avstrijskem, Koroškem, Saleburškem, Tirolskem in celo v Bavarsko do Brezinja (Freising) in v Švico do blizu Ciriha. To se je godilo od l. 520. po Kristusu naprej.

Zgodovina priča, da so drugi narodi v Evropo zvečinoma pri razbijali in priropali. Slovan je prihajal kot miroljuben lovec, ribič, pastir, oratar. Kot svoboden mož pristreljal je Slovenec v naše kraje za zverjadjo, pripasal z živino in prioral s plugom. Zapuščeno zemljo si je vzel v last. Kmalu nastanejo čedne vasnice z občinskimi pašniki in gozdi. Prijazne griče slovenske obsenči zopet blaga vinska trta, po dolinah in poljanah zori zlatoklasa rž, rumena pšenica, ob potokih in rekah zelenijo krasne livade, lepi travniki in po planinah piska in poje slovenski pastir okolo številne živine. Na razvalinah rimske kulture prikaže se nova, narodna, slovenska.

Tega pa ne trpi lagodni sosed, zlasti Nemec ne. Najprvje vderejo k nam Bavarci, za

njimi Franki in drugi Nemci. Zastonj se vojskujejo slavni Samo, moravski Svetopolk, panonski Kocelj, hrvatski Ljutevit. V teku nekaj stotin let so Slovenci povsod premagani, poteptani in podjarmljeni. Kar je bilo boljšega in krepkejšega, to so poklali ali potujčili, vsem pa vzeli vso zemljo, pobrali vse lastništvo; Slovence, slovenski kmet je na lastnej zemlji suženj, rabotar, tlakar prišedšej tujej gospodi. Z letom 800, ko so Karla velikega kronali v Rimu v rimsko-nemškega cesarja, prične za Slovence 1000letna prežalostna doba, za slovenskega kmeta ono gorjé, o katerem naš duhoviti Sim. Jenko piše:

Britka žalost me prešine,
Ko se spomnim domovine,
Vsemu svetu nepoznane,
Od nikogar spoštovane.

Kdo spominja se nekdanjih,
V revni zemlji pokopanih?
Tiho bori vnuk koraka,
Čez grob borega očaka.

(Dalje prihodnjic.)

Smešnica 47. Nekedaj sta se v pekli sreala mlinar pa krčmar. Pita ali vpraša krčmar mlinarja: no, zakaj so pa tebe sem zagнали? Mlinar mu žalosten reče: zato, ker sem imel na ovem svetu — preveliko mero. Krčmar odvrne: je pa uže čudno; jaz sem imel vedno premalo mero, pa so me le semkaj k tebi poslali.

Radoslav Rižnar.

Razne stvari.

(† Umrli) so preč. p. n. gospod Franc Sorčič, infilirani stolni prošt danes ob 4. uri zjutra po mučnej bolezni, prevideni s sv. zakramenti. Pogreb bo jutri 23. nov. ob 3. uri popoldne.

(Ptujška čitalnica) vabi za nedeljo 25. t. m. k večernej veselici ob 8. uri z bogatim, lepim vsporedom.

(Slovensko društvo) obhaja v nedeljo 2. dec. t. l. popoldne ob 3 v Mariboru svoj občni zbor.

(V Ptui) so 19. t. m. pri okrajnih volitvah Slovenci propali in znani M. v Tagespošti se krohota: die Deutschen haben den Sieg errungen. Kolika sramota za one Slovence, ki so k tej zmagi pripomogli in v lastno skledo pljunili. Zmagali pa niso Nemci, ampak volilni red, ki mestne kočlarje preobrača v velike gruntne posestnike.

(Šolstvo) G. nadučitelj M. Nerat je kot strokovnjak za šolski okrajni svet mariborske okolice potrjen, g. Jož. Pintar je postal učitelj v Koprivnici, g. R. Šuster pomočni učitelj v Mahrenbergu in gpč. Jozefina Hübler učiteljica ročnih del pri sv. Križi pri Slatini.

(V pokoju) stopil je g. L. Schäffer, stotnik 47. regim. v Mariboru.

(Zborovanje) kmečkega društva v Slatini se je od 25. t. m. prelozilo na ugodnejši čas. Le predolgo ne odlagati.

(Častno meščanstvo) je Ljubljana podelila učenjaku dr. Miklošiču.

(V Sevnici) je narodni notar Veršec izvoljen v župana, vsi odborniki so narodni. Slava!

(Železnico) v Slatino nameravajo od južne železnice blizu Ponikviškega tunela staviti po Bobovem dolu naprej.

(Iz Mozirja) se poroča, da so 18. t. m. v zvonik Libiške cerkve potegnili novi zvon na Es glas ubran, nekaj čez 19 centov težek. Novi zvon kaj lepo poje po prijazni dolini. Plačala sta ga uže rajni Janez Benek in še žive žena njegova Urša. Bog plati! Zvon je bil vlit v zvonarni g. A. Samase v Ljubljani.

(Po nosu dobil) je celjskega lisjaka očak dr. Glantschnigg v Gradci med dijaki, ko so tudi nemškega Lutra slavili. Začel je kokodajkati s političnim govorom: Wir Deutschen (oj, oj lisjak, zakaj se pa tedaj še časih med Slovence šteješ?) in Untersteiermark wurden noch vor wenigen Jahren als Nicht-deutsche betrachtet... Vladni komisar mu na to hoče besedo vzeti in dr. Glantschnigggggggg junaški sklene rekoč: da je uže pred 20 leti v Gradci z dijaki pil in od tiste dobe bil: stets bestrebt den deutschen Geist hoch zu halten. Mora uže čuden „Geist“ biti, da ga je kos držati. Nemškutarji so res čudne stvari, danes Slovenci, jutri Nemci itd.

(Novi župan) v Ponkvi je baje šulvereinar. Res?

(Mnogo štipendij) za dijake je razpisanih do 2. dec. t. l.

(Šulvereinski prvak) Nagele bil je v Hočah vprašan, kde Nemcem kaj krivice delajo Slovenci, pa mu je sicer ostri in dolgi jezik kar obstal. Ni vedel kaj pametnega reči.

(Stekli pes), ki je v Makolah več oseb in živine ogrizil potem jednako v Ločah, bil je tukaj ubit. Živinozdravnik g. Jekel je psa raztelesil in popričal, da je bil hudo stekel.

(Trije nemčurji) zgrabili so na volišči v Ptui Frangeža Filipa, ga odveli od č. g. kaplana Cirkovskega proč na svojo stran in mu vzeli pooblastilo za občino Mihovce.

(Od sv. Heme) se nam piše, da so nekemu nemčurju iz Podčetrčka na sejmi pri sv. Petru rudeče rožice na lice pocprali in ga okolo ušes drugič birmali se vé brez — krizme.

(Slovenci) so v Ptui 19. t. m. pri volitvi v komisijo zmogli 97 glasov, nemčurji 106. Potem pa je odpalo 8, nemčurji so vlovili 3, zavrgli 4 pooblastil (Dr. Dominkušev, Župečke in Šikolske vesi in sv. Lovrenčko), Mihovsko so po sili vzeli, Dražkovič iz Šikol ni